

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Národnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Baron Schwegel v Ljubljani.

Včeraj smo povedali, da je baron Schwegel (prej Gorenjec Žvegelj) bil v ponedeljek v Ljubljano prišel, da pomaga Vesteneka v deželni zbor volit. Denes moramo svoje poročilo dopolniti, da nij prišel samó s tem namenom, temveč tudi zaradi tega, da nemškimi ustavovercem pomaga pomnožiti tiste „izvenparlamentarne“ demonstracije zoper vlado, ki so bile na Herbstovem banketu naznanjene. Prišel je svojim nemško-ustavovernim volilcem govoriti, ali o svojem delovanju poročati. In govoril je v ljubljanski kazini zbranim, ponavlja vse tiste fraze zoper ministerstvo, katere smo te dni čitali nekoliko bolje v judovskih novinah „N. Fr. Pr.“ in v „D. Z.“ namreč: da ministerstvo nij izpolnilo v prestolnem govoru obljubljenega; da so namesto sprave duhovi strank še bolj razburjeni; da se je dolg države še pomnožil; da kranjski poslanci, zlasti Hohenwart in Windischgrätz, nijso gledali na náterijalne interese dežele, temuč na strankarske ozire; da ustavoverna stranka nij nemško-narodna, temuč državna; in da on upa, da bodo v odločilnih krogih skoro spoznali, kje je pravi patrijotizem ter da bode to izpoznanje kmalu izrazilo se v vladnem postopanju (in regierungsmassnahmen!) itd. Tako je Schwegel, slovenski jud z Gorenjskega, razložil politično modrost dunajskih judov in se na Dunaj vrnil.

To je Schwegel govoril tisti dan, ko se je vršil v gospodski zbornici od privrženikov nemške ustavovorne stranke glavni naskok proti Taaffejevi vladi, katera ima zaupanje slovenskega in slovanskega naroda v Avstriji in tudi zaupanje vseh avstrijskih Nem-

cev, ki nijso pod vplivom judovskega časopistva. S tem se je Schwegel v odločnem trenutku na odločno mesto ljutih protivnikov svojega naroda postavil in — če ga uže zdaj nij noben naroden Slovenec spoštoval, ker se je dal voliti od onih, kateri delajo na pogin slovenske narodnosti — odslej smo prisiljeni Balohovega Martina sina deti v tisto vrsto z Dežmanom in Vinko Klunom, v vrsto renegatov, izdajnikov svoje narodnosti. On je pljuval v skledo, iz katere je prej jedel; on je povedal, da se sramuje svoje slovenske matere, katere je nevreden. Zatorej ga bode odslej vsak Slovenec in zlasti vsak Kranjec „spoštoval“ takó, kakor se spoštujejo pri drugih narodih renegatje in „transfugae“. Pri nas, pri svojih rojakih, naj Schwegel spoštovanja ne išče več; ali ga bode, ali ga je našel pri protivnikih, katerim se je zapisal? Dvomimo! Kajti povsod se spoštuje prav za prav le čist značaj. Tega pa Schwegel, kakor je dokazal, nema.

Schwegel značaja prav za prav še nikoli imel nij. Še ko je bil univerzni študent se mu je to v lice povedalo. Sedelo je enkrat pri pitji omizje Slovencev študentov na Dunaji skupaj, Schwegel mej njimi. Vstane Ljubljčan Avman, resen mlad mož in napije Schweglu (tačas še Žvegļu) resno tako: „Mej nami vsemi boš ti najbolj avanziral zato, ker imaš najmenj značaja.“ Še zdaj priče živé, da je Schwegel to prorokovanje, ki se je obistnilo, mirno spravlil. Res je najbolj avanziral, do sekcijškega šefa in do bogatstva. A še mu nij bilo dovolj. Še bi rad minister bil. In ker računni, da bode ustavoverna nemška stranka spet na krmilo prišla, zapisal se je njej, ter upa od nje hvaležnosti, da ga bode za mi-

nistra naredila, kajti nemškega prepričanja, katero vodi ustavoverno stranko, pri njem nij iskati, kakor sploh nobenega. (Zato je tudi njegov govor tako plitev.) Da se bode pa prevaral v svojem upanju, plačilo za svojo renegatsko politiko dobiti, to je skoro gotovo. Kajti ne gledé na to, da je še zmirom dvomno, da bi nemško-ustavoverna stranka spet do krmila prišla, tudi če pride, Schwegel s svojo preteklostjo in svojo „čisto“ roko ne bo minister. Treba se je le na neko pravdo na Dunaji domisliti, pri kateri je Schwegel pričal in iz katere se je čudno izmej vrst bralo, — pa se lahko reče: ta ne more ministerski kandidat biti.

Schwegel tudi na Dunaji v višjih krogih nema veljave več. To je bilo videti iz „Wiener Tagblatta“ in „Pester Lloyd“, ki sta oba o Schweglu, ko je dobil jednoletni odpust, tako zaničljivo pisala, da bi bilo vsacega drugega človeka sram še dalje siliti se v javnost, predno se ne bi oprál. Tudi vselej ustavoverna „Triester Ztg.“ je protestirala, da bi Schwegel veljal za mučenika, češ, da je človek, ki je več skrbel za svoje interese nego za državne. In dunajski „Vaterland“ je prinesel tačas članek, ki je šel od rok do rok, v katerem se govori o Verres-Schweglu, kako in s kakimi sredstvi je ta človek obogatel. Zarad tega, ker ga na Dunaji tako poznajo, je pa tudi otovré spoštovan, da je po glasovanju o dispozicijsfondu stante pede dobil odpust za celo leto z motivacijo Haymerlovo, ki se ga je prav rad znebil: „Den Schwegel habe ich so nur als Möbelstück vom Andrassy übernommen.“ Kajti tudi v svoji stroki je Schwegel slabo delal, ker on je sklenil vse te neugodne trgovinske po-

Listek.

Najnovejše o starih prebivalcih vzhodnih Alp.

Slovenskim čitateljem so dobro znani mnogoštevilni spisi našega čestitega zgodovinskega Nestorja, mnogozaslužnega g. Terstenjaka, ki se pečajo z prazgodovino slovenskih dežel in so raztreseni najbolj po „Novicah“ in matičnih letopisih. Večina mej njimi je polemiskega značaja, obrnena proti nemškimi preiskovalcem, ki so hoteli vse dežele mej Adrijo in Dunavo pokeltiti. Znanstveni prepiri so zelo koristni, ker v njih se čistijo nazori in razjasnuje različna mnenja, kakor se zrak po nevihtah izčisti. Čeravno istočasniki in udeleženci morda še ne vidijo resnice, spoznajo jo gotovo njih potomci, ki lahko nepristransko sodijo, kedo je pravo zadel.

Tudi prepir o nekdanjih prebivalcih Venecije, Norika in Panonije se je uže precej dognal in denes smo prišli do drugačnih rezultatov, kakor še pred malo leti. Še nij dolgo od tega, ko so tako imenovani „Keltomani“ prevladovali. Zlasti nemško-štajerski zgodovinpisci so bili polni Keltomanije in tirali so jo tako daleč, da so Keltom pripisovali celo ono, kar je očitno nemško. Tako nahaja Ferik (Druidismus im Noricum) v gorenje-štajerskih pripovedih spomin na druide. Še celo ime staronemških modrih prerokinj Alrunen, Trunen ali Truden, kakor je sedaj ljudstvo imenuje, zdi se Feriku samo malo popačeno iz „druide“!

Zlasti bronsne starine, katerih se toliko nahaja po slovenskih deželah, prištevajo nemški učenjaki radi Keltom. Temu nasproti opomni Dr. B. Dudik (Mittheilungen der Centralcommission für Erforschung und Erhaltung alter Baudenkmale, Neue Folge I.,

pag XXIII.) prav dobro: „Die prähistorischen Funde, die in Deutschland, Oesterreich und Russland gemacht wurden, treten so massenhaft auf, dass man nicht annehmen kann, sie wären eingeführt worden durch Handel, sondern dass man sie im Lande selbst machte. Wenn die bei Rybešovic in Mähren gefundenen silbernen Ohrgehänge in Form, Verzierung und Technik ganz gleich sind jenen, die bei Olbic in Süd-Russland zum Vorschein kamen, wird man da auch an Kelten und deutsche Stämme, denen sie angehört haben konnten, denken? — Die reichen Sammlungen prähistorischer Funde in Berlin, Königsberg und Danzig, und die noch reichern in Kiew, unterscheiden sich nicht im wesentlichen von den in Prag, Wien, Pest, Graz, Klagenfurt und Laibach aufbewahrten.“ Torej se iz oblike teh starin ne more sklepati na narodnost njih izdelovalcev, nego samo na čas njih postanka.

Iz samega razlaganja krajevnih imen se

godbe, zoper katere je vse trgovstvo in vse obrtništvo Avstrije.

In tak človek, mož tako dvomljivo čiste politične preteklosti si upa javno kot tožnik stopiti zoper pošteno vlado Taaffejevo in zoper grofa Hohenwarta in kneza Windischgrätza! Tak človek se predrzne tema dvema možema, ki imata (če vsega drugega ne bi imela) čiste roke, očitati, da gledata na druge interese, nego na one svojih volilcev! Tak človek bo komu egoizem očital!

Sicer je pa jako razumljivo, da Schwegel ravno Hohenwarta napada, kajti vé, da ravno ta ga dobro pozna, in ga rad privošči nemško-ustavovernej stranki, ki z njim ravno tako nij veliko pridobila, kakor mi nijsmo ž njim nič izgubili.

H koncu še to: Pri nas na Kranjskem se zdaj lep mir dela. Z nastopom novega deželnega predsednika g. Winklerja je videti, da bode jedini razpor, ki je bil v naši deželi: protivje mej uradništvom in ljudstvom, s časom popolnem izginil. In ravno v tem času miru nam pride renegat Schwegel z Dunaja zdražbo delat, zoper vlado ščuvat, lagat o razburjenosti protivnih elementov? Naj to hujskanje dunajskim judom, duševnim svojim sorodcem, pripoveda, a v svojo rojstveno deželo, ki se ga odslej mora sramovati, da ga je rodila, naj nam ščuvat ne hodi!

Ustavoverni naskok na vlado v gospodскеj zbornici.

Nemški judovski in ustavoverni časopisi so uže več kot teden dnij naznanjali, kako bode ustavoverna stranka v gospodскеj zbornici državnega zbora Taaffejevo vlado omajala in podrla. Klicali so Schmerlinga, Hasnerja, Karlosa Auersperga, Kaiserfelda, Schönburga na bojišče za nemško stvar in za tako Avstrijo, ki mora po njihovem mnenju nemška ostati ali biti. Ta prej slovesno napovedani glavni naskok na vlado se je v gospodскеj zbornici v ponedeljek v generalnej debati o budgetu vršil, vendar nikakor nij imel tistega „pretresljivega“ upliva na vlado, kakor so nemški listi napovedovali in kakor bi oni radi še zdaj verjeli. Kajti minister Taaffe je odgovarjal tako trdno, tako samozavestno in samozaupno, da se vidi, da on čuti trdna tla pod soboj.

Govor Hasnerjev smo uže včeraj v izpisku prinesli. Za njim je govoril grof Thun.

tudi ne da keltičnost Noričanov dokazati. Kdor se Brandesa in Moneja drži, lahko raztolmači vsako ime iz keltične. Tako pomeni po teh učenjakih: thauer = hiša, dur = voda, duren, turen = hiše, turn = mali gozd itd. Tako mora še celo prijatelj Keltov, dr. Fritz Pichler na graškem Joaneji, priznati: „In Ermangelung der Kenntnis eines früheren Volkes ziehen wir ein nächst späteres, vor den germanischen Stämmen hierlands ansässiges Volk heran und denken an die Kelten.“ (Mittheilungen der Central-Commission N. F. III. pag. XCVI). Se ve, da Pichler nič o Slovanih ne vé, zato pride v veliko zadrego pri razlaganjih krajevnih imen gorenje-koroških. Pri imenu Fresnitz (Breznica) misli celo na Friesse in Pussarnitz, (ki se je leta 1074 imenovala „Possarnitz“), izpeljuje iz keltiške korenike but = gora, ert, ali pa tudi iz staronemške besede puzzo, nhd. Pfützte! Čujte, kako daleč uže sega nemška temeljitost!

Grof Leo Thun je opozarjal, da reševanje in motrenje takih vprašanj, kakor jih je omenjal predgovornik, nij na dnevnem redu, na tem mestu da je zdaj samo debata o budgetu. Govornik je potem konstatiral, da je zbornica poslancev dobro presodila budget in je uvidela, da se državni stroški ne dade znižati s pomanjšanjem armade. Troški se tudi drugod ne morejo znižati, zato mora vlada na to paziti, da se dohodki povekšajo z reformovanjem davkov. Ti se ne smejo poviševati, kajti ljudstvo od leta do leta ubožniše postaje. V prihodnjem budgetu naj vlada predloži svoj finančni program glede davkovskih vprašanj, in glede tega, kako da se bode ščedilo.

Knez Schönburg je dejal, da ga to jako skrbi, ker se je pri nas vnel zopet jezikovni prepir in ker je ljudstvo vzbunjeno, — slovansko da se samo vzburja, nemško pa da vzburjajo najnovejši dogodjaji. Nikakor pa nij zasluga zdanje vlade, da so prišli Čehi v državni zbor — to da so dosegli sami ustavoverci.

Knez Karel Schwarzenberg konstatira, da se je v tej seji vrgla v zbornico ideja, katere do denes še nij bilo, namreč ideja o enem državnem jeziku. Kar se tiče ministerske jezikovne naredbe, je ona utemeljena v členu 19. državnih osnovnih zakonov. Glede državnega jezika je vprašal govornik, kje naj bi se nasadili mejni kolci one države, za katero se hoče jeden državni jezik. Naša država je sinonimna s pojmom avstrijskega cesarstva. Ali je res treba, da se proglasi jeden jezik za državni jezik in — ali naj bi se mejni kolci naše države bliže premaknili?

Knez Karlos Auersperg je polemizoval zoper izjavo Taaffejevo v zbornici poslancev, kjer je on dejal, da treba v ljudstvu buditi državno samosvest. Da bi vlada to dosegla — pravi Auersperg — premeščuje uradnike, s čemer pa slabi avtoriteto. On se boji za ustavo, da ne pride onim v roko, ki je ne marajo, „ker je preavstrijska“.

V istem smislu je govoril tudi Plener in trdil, da je ministerska jezikovna naredba naperjena zoper Nemce. On sumnjiči Čeha, katerih prizadevanja so se razbila na protivji Nemcev.

Knez Sapieha vpraša, s kakšno pravico ustavoverci sebe imenujejo državo, a s kakšno pravico oporekavajo prijaznost državi nasprotne stranki. „Ustavoverci tožijo, da je ljudstvo vznemirjeno zbog vladnih naredeb; vendar bi bilo dobro, ko bi ustavoverni gospoda prosili svoje organe in agente, da bi ti delali malo

No, hvala Bogu, keltomansko stališče smo uže premagali. Flieger je izrekel o tem ostro ali zaslužno sodbo: „Die Schriften der Kelto-manen solten auf den Index gesetzt werden, damit nicht sonst ehrliche Forscher, denen eine historisch-linguistische Bildung abgeht, auf Irrwege geleitet werden, wie ich es leider oft beobachtet habe.“ (Mittheilungen der anthropologischen Gesellschaft in Wien, Bd. VII. pag. 284). Flieger je v svojem delu: „Zur prähistorischen Ethnologie Italiens, Wien 1877“ in v raznih letnikih poročil anthropologičnega društva na novo preiskal narodnost vseh starih ljudstev na italiskem in illyrskem poluotoku. Njegovi rezultati nijso popolnem novi, ali jasnejši in bolj z dokazi podprti, kakor vseh drugih prejšnjih učenjakov.

Po Fliegeru so bili Dalmatinci, Liburni, Istri, Japodi, Panonci in Veneti (torej tudi prvotni Karni) illyrskega plemena. Uže Vuličević (Slavi e Italiani dal Indrio al

menj hrupa mej prebivalstvom.“ Če ustavoverci pri volitvah nijso večine dobili, je to vendar le dokaz, da prej ko so na vladi bili, nijso dobro delali.

Grof Clam Gallas je odgovarjal na Plenerjevo opazko, ki je dejal, da so se prizadevanja Čehov l. 1866. zoper ustavo razbila samo ob trdnosti Nemcev. Grof Gallas je rekel, da to nij res; on je bil tačas vojaški poveljnik na Češkem in je opazil, da gledé domoljubja Čehi ne zaostajejo za Nemci, to se je posebno pokazalo l. 1866.

Vitez Schmerling je dejal, da so zdaj v Avstriji uže v tretje v 18 letih pričeli se državni eksperimenti, ki pa se po njegovem preverjenji ne bodo posrečili. Njemu ima državni zbor še premalo centralističnih pravic, on bi mu jih na škodo avtonomije pomnožil. V Avstriji mora biti nemški jezik državni jezik, ker za to ga je proglasil uže svet. On pravi, da je uže prav, da se narodje v svojem jeziku izobražujejo, a to se ne sme goditi na kvar kulturi. Naša ustava je res v nevarnosti, ruje se pod zemljo zoper njo, dejal je Schmerling.

Oglasil se je po končanej debati ministerski predsednik grof Taaffe. Dejal je: Vlada si je v prestolnem govoru postavila teško nalogo; ona se je trudila utrditi ustavo in jo zagotoviti za vso prihodnost s tem, da je vse one življe združila v državnem zboru, ki imajo nalog udeleževati se parlamentarnega delovanja. Preverjen sem, da se bodo poprijateljili in sporazumeli vsi oni, ki so se sesli na parlamentarnih tleh iz čistega domoljubja. Tako sprijaznjenje je pa samo tedaj mogoče, ako se noben narod s pravico ne čuti zatiranega pod avstrijskim žezlom. Vlada, ki ne sme imeti nobenih jednostranskih strankarskih obzirov, ki jih ne more imeti in ne sme, ona se smatra kot zaščitnico opravičenih narodnih terjatev. Vlada mora torej ugovarjati očitaniu, da se na opravičene terjatve kake narodnosti ne ozira ali da narodnosti škoduje v njih pravicah. Posebno pa se mora vlada zavarovati zoper to, da bi ona kako koli sovražno in neopravičeno postopala proti nemškej narodnosti, ki stoji kakor povsodi tako tudi v Avstriji na visokej stopinji omike.

Vlada pa si je postavila tudi v finančnem obziru teško nalogo: urediti državno gospodarstvo. V zbornici poslancev sem uže povedal, zakaj doslej nij mogla vlada prodreti, in zakaj se jej to zdaj tudi nij moglo posrečiti z onimi predlogami, katere je predložila, da

Quarnero) je omenil, da se dajo krajevna imena isterska najlažje izpeljavati iz albanščine (jedine naslednice stare illyrsčine). Tako pomeni na pr. Timava v albanščini „penečo reko“. Istega mnenja je tudi Zippel, „Die römische Herrschaft in Illyrien bis auf Augustus, Leipzig 1877“, le o Venetih nij prav siguren (pg. 99). Odločno pa je Fliegerovega mnenja najboljši sedaj živeči starinski geograf H. Kiepert v Berlinu, ki je izdal izvrstno knjigo: „Lehrbuch der alten Geographie“ v dveh zvezkih v Berlinu 1877 in 1878. On zlasti povdarja illyrsko narodnost jadranskih Venetov, oslanjaje se na Polybija in Herodota. Benloew (La Grèce avant les Grecs, Paris 1877) vzporedja ime Venetov z albansko besedo vendí = kraj, domovina. Tudi sporočeni venetski besedi ceva (krava) in cotonca (lat. allium) primerjajo učenjaki albanskima káu (vol) in kotsan.

(Konec prih.)

bi se pokrili primankljaj, ali pa da bi se čisto odstranili. Potem se je vladi tudi očitavalo, da dela koncesijice, ki dražijo le poželjenje, dotičnih pa jih ne zadovolje. Jaz odgovarjam na to, da vlada ne stoji na stališči koncesij, temuč zdanja vlada dobro preiščuje, kje treba postaviti kakove predloge ali izdati kake naredbe. To pa niso še koncesije kakej stranki ali osobi, da je ta potem vladi prijazna. A najodločneje moram se zavarovati zoper očitovanje, da bi vlada z državnimi osnovnimi zakoni tudi trgovala. To ne bi bilo dostojno vlade in bi prelomila tudi svojo pri-sego. Zoper taka očitavanja moram jaz in moji tovariši najodločneje zavarovati se. Vlada spo-štuje pravice parlamenta, ali vlada se drži tudi svojih pravic, pravice eksekutive, in v to pravico si zdanja vlada ne da segati ni od parlamenta, in še menj od komisije petnajsterih. Vlada stoji na ustavnih tleh in ona sodi, da pomaga ustavi utrditi se. To bode tudi zmirom njena naloga. Nehčem se prepirati z govornikom, ki je dejal, da bi bil postal tudi pod drugo vlado parlament polnoštevilen. A treba je, da se udeležujejo parlamentnega življenja vsi elementi, da se zagotovi ustava in utrdi, — kajti imeli smo tudi ustavo od l. 1861, ki se je pa morala premeniti, ker se takrat nij posrečilo pridobiti vseh poklicanih elementov.

Namesto Stremayra je baron Sacken motiviral jezikovno vladno naredbo na Češkem in Moravskem. On vpraša, je-li da za tisto „razburjenje mej nemškim prebivalstvom na Češkem“ nij izšlo gaslo z Dunaja. S pismi in cesarskimi naredbami je dokazal, da je ona naredba opravičena.

Uže l. 1803 je najvišja sodnija odločila, da sme tožnik svojo tožbo vložiti na Češkem v češčini ali v nemščini. Najvišja naredba od 18. aprila 1848 kaže, da sta pri vseh oddelkih sodnije ravnopravna češki in nemški jezik. Ukaz od 10. junija 1864 določuje, da mora biti razsodba višje deželne sodnije v obeh jezikih, če se je tožba vršila v dveh jezikih. Ukaz od 22. julija 1861 pa določuje, da protokolne izjave se morajo beleževati v stranki umljivem jeziku, kar se pa oddaje strankam, bodi v onem deželnem jeziku pisano, v katerem je bila tožba vložena ali se je zapisnik vršil. S Taaffejevo jezikovno naredbo se v nemških čeških okrajih nij čisto nič premenilo. Tako poroča sodnija v Reichenbergu, v Egeru in Češki Lipi. Sicer so pa centralisti dosegli samo to, kar so naglašali in zahtevali v svojej proti-spomenici, nij nikakor ta naredba namerjena zoper Nemce.

Govoril je še poročevalec Winterstein zoper Leo Thuna, grofa Taaffeja in kneza Sapieho, ki je imenoval svobodo dvomljivo, katero branijo ustavoverci.

Grof Widmann-Sedlnicky je potem v drugej seji, v specialnej debati ugovarjal zoper trditev ustavoverne stranke, da samo ona je „državna“ stranka in samo ona da vzdrževati more državo. Treba bi bilo nove stranke v gospodskoj zbornici po zadnjih državnoborskih volitvah, da bi se izvela stara misel konservativnih mož, končati državnopravni prepir. To pa je bilo samo tedaj mogoče, ako bi se združili vsi zmerni življi. Čehi so se postavili na ustavoverna tla in to je tak vspeh, ki odvaga marsikatero krivico, ki se je zgodila našim prizadevanjem.

Pri točki „ministerstvo za nauk in bogočastje“ je govoril kardinal Kutschker zoper

to, da bi se verski zaklad oskrbljeval kot državno premoženje, ker se ne vé, je-li sta studijski in verski fond državna ali deželna zaklada, ker določeno to nij zakonom.

Istega mnenja je tudi grof Leo Thun in omenja krivičnega razmerjevanja versko-zakladne dače. Vlada naj bi določila, kdo in koliko da plača tega davka.

O verskem fondu je govoril tudi knez kardinal Schwarzenberg; pobira se namreč davek od kakega namišljenega kapitala, a od take glavnice pobirati 5%, to je sramota za prejšnjo vlado. Ljudske šole so predrage, tako tudi staršev preveč stane osemletna šolska dolžnost. Prejšnje šole šestletne so več storile. Po kmetih naj bi se osnovale nedeljske šole. Meščanske šole niso za rabo. Učiteljskim pripravnikom se preveč naklada učenja.

O istej točki sta dalje govorila tudi Schmerling in naučni minister baron Conrad. Minister Conrad je dejal, da se bode verski zaklad in doneski k verskemu zakladu zakonom določili. O ljudske šole pravi minister, da jej nehče nobeden škodovati, a treba je razločevati mej šolami po kmetih in po mestih, a vlada hoče občno osemletno šolsko dolžnost ohraniti, ozirati pa se zraven na razne potrebe po kmetih.

Zbornica je sprejela ves proračun za letošnje leto, sprejela zakon o vojaškej taksi in volila zastopnike v delegacije, potem pa je ministerski predsednik grof Taaffe naznanil, da je državni zbor na cesarjevo povelje odložen. — In s tem je bilo vse napovedano vojevanje in naskokovanje na vlado pri kraji.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 28. maja.

Najvažnejšo politično stvar v notranjej dnevnej politiki, debato v gospodskoj zbornici, prinašamo spredaj obširno.

Z Dunaja se telegrafira v „Pol.“: „Napadi odgospodarivših vodij nekdanje centralistične stranke na položenje ministerstva niso imeli nobenega vspeha, ker so misli in nazori teh zastaranih velikanov na odločilnem mestu uže prej znani bili in kot času neprimerni uže zavrženi.

Cesar potuje na Češko in bode 1. junija v Pragi sprejemal avdijence. Čehi ga bodo gotovo navdušeno sprejeli, kakor še nikoli. Pokazalo se bo, da so avstrijski narodje z zdanjo vlado zadovoljni, če prav avstrijsko nemško judovstvo ruje zoper njo in z judovstvom zvezano nemško polovičarsko meščanstvo.

Magjari hote **Hrvate** magjariti! Zagrebški vodja finančnega ravnateljstva, magjaron David, je izdal okrožnico, ki hrvatskim finančjalnim uradnikom naznanja, da je ogersko ministerstvo ustanovilo kurs za učenje magjarskega jezika za hrvatske finančjalne uradnike v Zagrebu, a v Pečuhu da je ustanovljen kurs za magjarske uradnike, ki se bodo hrvatski učili. Obeta se v tej okrožnici, da bode tist uradnik posebno avanziral, ki se bode magjarsčine učil. — Tako se bodo morali Hrvatje učiti Arpadovega azijskega barbarškega jezika! Ne ljubimo ni Nemcev ni Italijanov, a njih jezik je nam vendar ljubši še kot govor Hunov!

Vnanje države.

V novinah se govori, da se snide nova konferenca zastopnikov evropskih vlad, ki so berlinski dogovor sklenile, da se posvetuje, kako rešiti ona vprašanja, ki so bila na berlinskem kongresu sklenena, a se niso izvršila, na pr. črnogorsko vprašanje, grško, albansko vprašanje itd.

Srbska skupščina se je v Kragujevci 24. t. m. sešla. Vlada ima veliko večino, zato je odobrenje železniške predloge gotovo. Za predsednika je izvoljen bil zastopnik Vasić.

Francoski komunistični radikanci so bili na dan 23. maja napovedali veliko demonstracijo na spomin padlih komunardov. Cela stvar je bila pa majhna. Sešlo se je nekaj postopačev, a policija jih je razpodila, nekoliko zaprla. Mej temi je več tujcev, tudi nek nemški žurnalist iz Kassla, jud z imenom Grin. Brez nemškega juda ne gre nikjer, kjer se dela umeten nemir.

Francoski senat je volil 25. t. m. Leona Saya za predsednika.

Mej italijanskimi poslanci je 80 uradnikov, ki so bili voljeni. Ker sme pa samo 40 uradniških poslancev biti v italijanskem parlamentu, trebalo bode še 40 povolitev.

V angleškem parlamentu je 25. t. m. Gladstone rekel, da ima Göschen, novi poslanik v Carigradu, nalog, poizvedeti ali so poročila o trpinčenji mohamedanov v Kidjali in Aidosu resnična ali ne. Angleška vlada, da bode zavzela se za mohamedane kakor za kristijane.

Domače stvari.

— (Deželni zbori) so sklicani s cesarjevim pismom ki je včeraj v „W. Ztg.“ priobčeno, na 8. junija t. l.

— (Konfiskacija „Slovenskega Naroda“). Zadnji list „Slovenskega Naroda“ je bil od c. kr. državnega pravdnika konfisciran in sicer zarad članka „o dači duhovenskih nadarb“, katerega je pisal in podpisal č. g. župnik Božidar Raič. Povod konfiskacije je baje bil konec članka, kjer se pisec obrača polemizujoč proti c. kr. namestništvu štajerskemu. Ko bi bili mi premislili, da še zmirom nijsmo iz dobe objektivnega konfisciranja ven, bili bi dotične stavke gotovo izbrisali, kakor smo se morali navaditi iz teh konfiskatorskih uzrokov mnogokaj brisati, dostikrat v nevoljo svojih sodelavcev. Ali pre-motil nas je „Laibacher Tagblatt“, ta zlogolki novinarski tovariš ljubljanski. Ker je namreč „L. T.“ prinesel v zadnjem času članke zoper ministra Taaffeja, ker je še te dni smešil ministra Falkenhayna in mu „zaničljive lastnosti pripisoval“, a nij bil konfisciran, temuč so ga mogli vsi ljudje tu brati, nu, pa smo tudi mi mislili, — odpusti nam Bog sle-poto naših očíj — da je zavladata kakova večja tiskovna svoboda. Če sme „Tagbl.“ ministre „zdelavati“, menda vendar sme župnik R. v „Slov. Narodu“ graškemu namestništvu katero reči, ki jo s številkami in dejanskimi istinami podpre, mislili smo. Ali... peccavi.

— (Schwegel — nehvaležnež.) V članku na prvem mestu je povedano, da je Schwegel v ljubljanskej kazini po imenu denunciral grofa Hohenwarta kot tacega, ki nepatrijotično in sebično ima strankarske interese pred očmi. In ravno od Schwegla bi prav navadna „hvaležnost“ zahtevala, da bi ime Hohenwart izgovoril samo z respektom, ali pa vsaj molčal o njem, ne pa da ga lažnjivo obrekuje. Kajti Schwegel se ima za vse, kar je, zahvaliti Hohenwartu, očetu poslanca Hohenwarta, kateri ga je s svojim veljavnim priporočilom spravil v orijentalno akademijo in mu s tem pot odprl na kariéro, katero je dozdej Schwegel naredil. In v drugej vrsti se ima Schwegel zahvaliti, da je socialno kaj več kot kakov navadni sodec v Tržiči ali trpinčen gimnazijalni učitelj v kacem Novem mestu, dr. Janezu Bleiweisu, kateri je narodnega študenta Žveglja Hohenwartu priporočil, pa se zdaj mora kesati, da je kdaj usta odprl za tacega človeka, ki ime Hohenwartovo sramoti in zoper ono narodno stvar ruje, katero je Bleiweis mislil s priporočilom Slovenca Schwegla pospeše-

vau. Zatorej nehvaležnežu Schweglu čez mejo v daljnji Dunaj zavpijemo debel Greuterjev „pfui!“ Naj se nikdar več ne prikaže v Ljubljano rovat zoper vlado, katera ima tistega našega naroda zaupanje, kateremu se je on izneveril.

— (Grof Hohenwart in baron Schwegel.) Ker je poročilo o barona Schwegla političnem ščuvanju ustavovernih filistrov kranjskega velikega posestva v „N. Fr. Pr.“ reklo: „da je on, Schwegel, zastoj peskušal, Hohenwarta od necega glasovanja odvrniti,“ izjavlja Hohenwart v „Vaterlandu“ od četrtka, da razen na necem banketu (Winklerju na čast) on s Schweglom nikdar niti govoril nij. — Torej je Schwegel kar prosto lagal?

— (Procesije) so se v četrtek vršile ob najlepšem vremenu. Stolne cerkve procesijo tukaj je vodil sam škof g. dr. Pogačar, uradnikom na čelu se je je udeležil deželni predsednik g. Winkler.

— (Iz Gradca) se nam piše: Društvo „Triglav“ ima v soboto 29. maja redno zborovanje pri „Pasteti“ Sporgasse, I. nadstropje, začetek o 1/2 9. zvečer. 1. Tajnik čita zapisnik zadnjega zborovanja. 2. „Savska“, g. Ipavec.

3. „Celjski boji“, čita g. Vek. Lavrenčič. 4. Deklamuje g. Oskar Bračko. 5. „Bodi zdrava“, B. Ipavec. 6. Kritika. 7. „Sablja moja“, D. Jenko. 8. Posamezni predlogi. — Gosti dobro došli!

— (Deželni odbor kranjski) je sklenil deželnemu zboru predložiti postavo o odpravljenju duhovenske bire in nje izpremembo v denarno plačo. —

V najem se dá

letosnja **košnja Korenovih prul**, skupaj ali pa v štirih delih. Natančneje izve se pri posestnici na poljanskej cesti št. 26. (236—3)

Št. 7403.

(241—2)

Razglas.

V ponedeljek dne **31. t. m.** ob 9. uri se bo **košnja** na mestnih senošetih pod Rakovnikom, pri konjači in pri málinu v „kolesiji“ v **najem** dala.

Kdor želi kaj v najem vzeti, je povabljen v ponedeljek ob 9. uri dopoldne na senošet pod Rakovnikom.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 24. maja 1880.

Župan: Laschan.

Išče se poštenih agentov

za blago, ki daje veliko dobička, kateri posel vsagdo lahko poleg svojega poklica opravlja. Ponudbe sprejema pod naslovom „Lucrativ“ Annoncen-Expedition **Rotter & Co., Wien, Riemergasse 12.** (223—5)

Bergmanovo

milo za pége,

s katerim se pége na lici odpravljajo popolnem, priporoča po 45 novč. komad lekarnar **J. Svoboda** na Preširnovem trgu. (136—5)

V Avstro-Ogerskeji, Nemčiji, Franciji, Angliji, Rumuniji, Španiji, Holandiji in Portugaliji branjen

Wilhelmov

antiartritiški antirevmatiški

kri čistilni čaj

(kri čistilen zoper putiko in trganje po udih)

je za

vzpomladno zdravljenje

pripoznan jedinim in gotovo uplivajočim kri čistilnim sredstvom.

Z dovoljenjem
c. kr. dvor. kancelije
vsled sklepa
Dunaj, 7. decembra
1868.

Odločno poskušeno,
Učinek sijajen,
Uspeh izvrten.

8 patentom
Nj. o. kr. veličanstva
zoper ponarejanje
obvarovano.
Dunaj, 12. maja 1870.

Ta čaj očisti ves organizem; kakor nobeno drugo sredstvo, preišče to vse dele trupla in odpravi z notranjo uporabo vse nečiste bolezenske tvarine iz njega; tudi učinek je trajen.

Temeljito ozdravi putiko, trganje po udih in zastarele bolezni, zmirom gnoječe se rane kakor tudi vse spólske in bolezni na koži, na telesu ali na lici, kite, sifilistiška ulesa.

Posebno ugoden uspeh ima ta čaj zoper uvred jeter in ledic, kakor tudi zoper zlato žilo, rmenico, hude bolečine v živcih, kitah in udih, potem zoper bolečine v želodeci, pritisk vetrov, zaprejte, zaprejte vode, polucijo, možko nezmožnost, zoper ženski tok itd.

Bolezni, kakor škropnji, otekline, se brzo in temeljito ozdravé, ako se neprenehom pije ta čaj, ker je milo razpuščajoče in vodo odganjajoče sredstvo.

Jedino pravi prireja

Fran Wilhelm, lekarnar v Neunkirchnu (Dol. Avstr.)

Zavitek, razdeljen v 8 šopkov, prirejen po predpisu zdravnika, z navodom za uporabo v raznih jezicah 1 gld., za kolek in zavoj posébe 10 novč.

Svarilo. Varovati se je nakupa ponarejanj, ter naj zatorej vsak zahteva vedno le „**Wilhelmov**“ antiartritiški antirevmatiški kri čistilni čaj, ker so priredki, ki slujó samo pod imenom antiartritiških antirevmatiških kri čistilnih čajev, jedino ponarejeni, ter jaz vedno svarim pred nakupovanjem tacih.

Da ugodim p. t. občinstvu, poslal sem in imajo pravi „**Wilhelmov**“ antiartritiški antirevmatiški kri čistilni čaj tudi

v Ljubljani: **Peter Lassnik**;

Anton Leban, lekar v Postojni; **Karel Šavnik**, lekar v Kranji; **Fr. Wacha**, lekar v Metliki; **Dom. Rizzoli**, lekar v Novem mestu. (524—9)

Nové vozne liste

za železnice

prav po ceni priporoča

„**Národná tiskárna**“

v Ljubljani.

Dr. Spranger-jeve

kaplje za želodec

pomagajo na hip vsakemu v želodci bolnemu, odpró hitro in brez bolečin truplo, dajejo slast do jedi, odstranjujo takoj želodčevo kislino, mastno podiranje, slabost, krč v želodci in varujejo nalezljivih bolezni. Naj se poskusí z majhenim in vsagdo preveri o njih brzem vplivanju.

Prodaje lekarnar **J. Svoboda** v Ljubljani, (168—7) sklenico po 30 in 50 kr.

Dunajska borza 28. maja.

Enotni drž. dolg v bankovcih	72 gld.	80
Enotni drž. dolg v srebru	73	40
Zlata renta	88	80
1860 drž. posojilo	129	50
Akcije národne banke	833	40
Kreditne akcije	278	40
London	117	85
Napol.	9	38
C. kr. cekini	5	56
Državne marke	58	1

Glavni do-
bitek ev.
400.000
mark.

Naznanilo
sreče.

Dobitke
garantira
država. Prvo
vzdiganje
9. i 10. junija.

Vabilo na udeležitev

dobitnih šans

velike, od hamburgske države garantovane denarne loterije, v kateri se mora nad

8 milijonov 300.000 mark

gotovo dobiti.

Dobitki te ugodne denarne loterije, katera ima po načrtu le 87.500 lozov, so sledeči: Največji dobitek je ev. 400.000 mark.

Premija 250.000 mark	68 po 3000 mark
1 dobitek	214 „ 2000 mark
po 150.000 mark	10 „ 1500 mark
1 „ 100.000 mark	2 „ 1200 mark
1 „ 60.000 mark	531 „ 1000 mark
1 „ 50.000 mark	673 „ 500 mark
2 „ 40.000 mark	950 „ 300 mark
2 „ 30.000 mark	65 „ 200 mark
5 „ 25.000 mark	100 „ 150 mark
2 „ 20.000 mark	25150 „ 138 mark
12 „ 15.000 mark	2100 „ 124 mark
1 „ 12.000 mark	70 „ 100 mark
24 „ 10.000 mark	7300 „ 94 in 67
4 „ 8.000 mark	mark
3 „ 6.000 mark	7850 „ 40 in 20
52 „ 5.000 mark	mark
6 „ 4.000 mark	mark

kateri se bodo v malo mesecih v 7 oddelkih gotovo odločili.

Prvo vzdiganje dobitkov je uradno na 9. in 10. junija t. l.

nastavljeno, ter stane

cel originalni loz le 3 gld. 50 kr.,

pol original. loza le 1 gld. 75 kr.,

četrt original. loza le 88 kr.,

ter te od države garantovane originalne loze (ne prepovedane promese) proti frankovanej poslatvi svote tudi v najoddaljenejšo kraje razpošiljam.

Vsak udeleženec dobí zraven originalnega loza tudi originalni értež z državnim grbom zastoj, ter se mu takoj po vzdigovanji dobitkov nezahtevano pošlje uradni listek uzdignjenih števík.

Izplačevanje in razpošiljanje dobitkov izvršujem direktno jaz interesantom točno in z najbolj strogo tajnostjo.

Naročila izvršujejo se najlaglje po poštni nakaznici ali pa z rekomandiranim pismom. Naj se tedaj naročila, zaupno pošljejo na

Samuel Heckscher senr.,

Banquier und Wechsel-Comptoir in Hamburg. (179—8)